



# Tygodnik Gospodarczy PIE

10 września 2026 r.

# Geografia nie tłumaczy wzrostu liczby decyzji o warunkach zabudowy

## o 25,6 proc.

wzrosła liczba decyzji o WZ w przeciętnej gminie w 2024 r. względem 2023 r. (w latach 2018–2019, przed reformą, wzrost ten wynosił ok. 0 proc.)

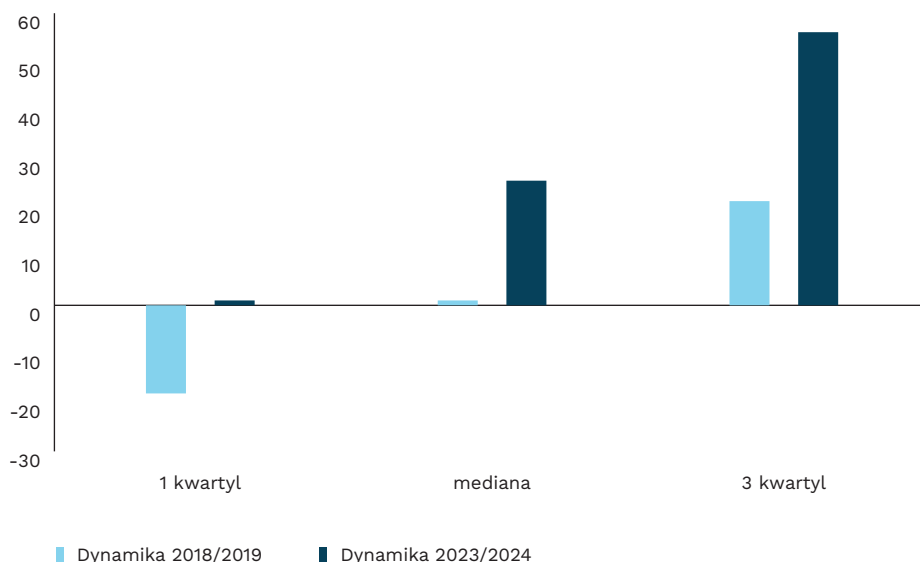
## 66 proc.

wyniósł udział decyzji dotyczących zabudowy mieszkaniowej we wszystkich decyzjach o WZ w przeciętnej gminie w 2024 r.

► **Od dwóch lat obserwujemy lawinowy wzrost liczby wniosków o ustalenie warunków zabudowy (WZ).** Mediana wzrostu liczby wydanych decyzji w sprawie WZ wyniosła w 2024 r. względem 2023 r. 25,6 proc. r/r (średnia, zawyżona przez kilka gmin ze skrajnymi wzrostami, sięgnęła 36 proc.). Prawdopodobną przyczyną jest fakt, że właściciele działek chcieli zdążyć ze złożeniem wniosku przed kilkukrotnie przesuwany termin granicznym (ostatecznie: 1 września br.). Po tym terminie gminy bez planu ogólnego – ponad 60 proc. wszystkich gmin – i bez planu miejscowego zagospodarowania przestrzennego (fakultatywnego od lat) straciły możliwość wydawania WZ.

► **Powyższe zjawisko jest najpewniej przejściowym skutkiem ubocznym reformy planowania przestrzennego z 24 lipca 2023 r., która ograniczyła wydawanie nowych decyzji o WZ stref planistycznych dopuszczających zabudowę mieszkaniową oraz – przy braku miejscowego planu – do obszaru uzupełnienia zabudowy (OUZ).** Strefy te i obszar zostaną wyznaczone w planach ogólnych. Na mocy nowych przepisów każda gmina będzie miała obowiązek stworzenia takiego dokumentu, odrębnego od miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które pozostają nieobowiązkowe i obejmują ok. 30 proc. powierzchni kraju. W efekcie **reforma nakłada bardziej restrykcyjne warunki dla osób ubiegających się o wydanie decyzji o WZ, stąd określenie w ustawie terminu wejścia w życie nowych przepisów zachęciło chętnych do skorzystania z dotychczasowych, łatwiejszych warunków składania wniosków.**

**Wykres 1. Wzrost liczby wydanych decyzji o WZ dotyczył zarówno typowych, jak i najbardziej aktywnych gmin**



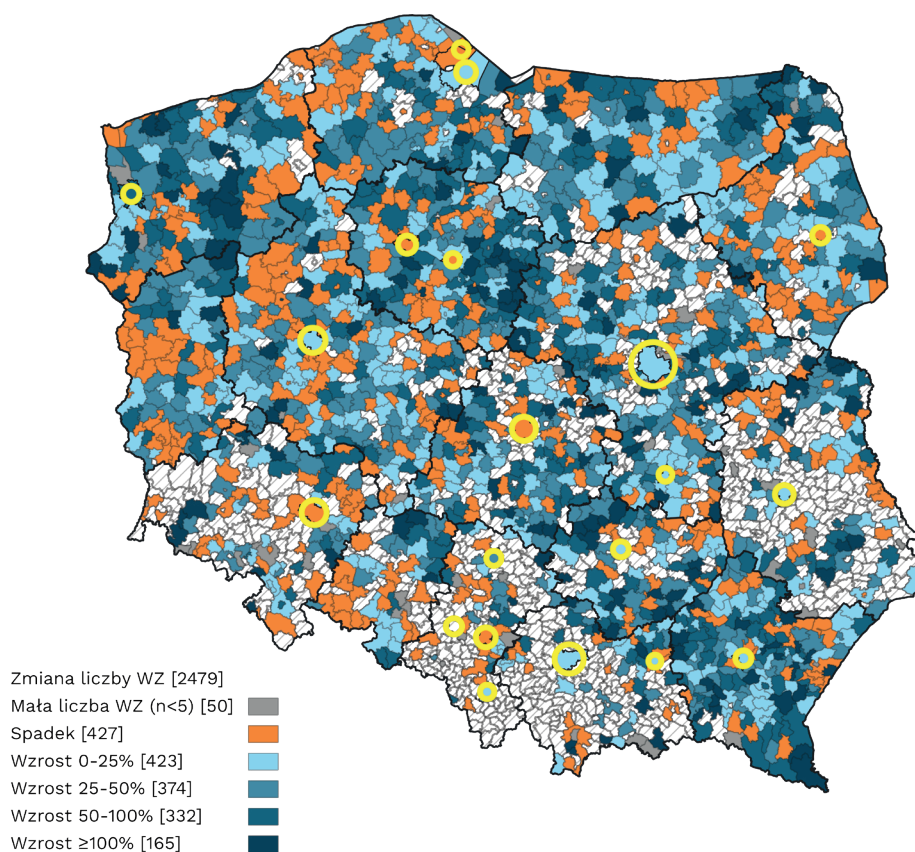
Dane: zmiana liczby wydanych decyzji o warunkach zabudowy (WZ) r/r, według kwartyli rozkładu zjawiska (w proc.).

Uwaga: analizie poddano najnowsze dostępne dane o wydanych decyzjach o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego i o warunkach zabudowy. Należy wskazać, że najintensywniejszy okres wzrostu wydawanych decyzji (2025 r. i I połowa 2026 r., bezpośrednio przed terminem 1 września) nie jest jeszcze widoczny w oficjalnych statystykach. W analizie uwzględniono 1771 gmin z pełnymi danymi.

Źródło: opracowanie własne PIE na podstawie danych BDL GUS.

► Strefy mieszkaniowe wyznacza się na podstawie bilansu zapotrzebowania na nową zabudowę. Podstawą do sporządzenia bilansu jest liczba mieszkańców, dla której projektuje się nowe tereny pod zabudowę, ustalona na podstawie prognozy demograficznej GUS dla danej gminy (z marginesem +/-30 proc.). Jednak proces ten uwzględnia wyłącznie tereny niezabudowane, a pomija obszary możliwe do ponownego zagospodarowania. **W efekcie można dziś zaplanować tereny mieszkaniowe dla populacji o 10 mln większej niż przewidyuje prognoza GUS w horyzoncie 20-letnim.** W 2024 r. znaczna większość decyzji o WZ, bo aż 66 proc., została wydana na cele mieszkaniowe. Wspomniany wzrost względem 2023 r. (mediana 25,6 proc.) to znacznie więcej niż w okresie sprzed reformy. Przykładowo, w latach 2018-2019 w gminach, które znalazły się w medianie pod względem liczby wydanych decyzji o WZ, ta liczba nie zwiększała się r/r. Nawet te gminy, które znalazły się w górnej ćwiartce gmin o największym wzroście liczby decyzji o WZ, wydały więcej decyzji tylko o niecałe 22 proc. (czyli mniej, niż wyniosła mediana w 2023-2024).

**Mapa 1. Wzrost liczby wydanych decyzji o WZ nie tworzy wyraźnego wzorca przestrzennego**



Dane: zmiana liczby wydanych decyzji o warunkach zabudowy (WZ) w latach 2023-2024, wg gmin (w proc.).

Uwaga: żółte okręgi oznaczają 20 największych Miejskich Obszarów Funkcjonalnych wyznaczonych w pracy Śleszyński, 2026.

Źródło: opracowanie własne PIE na podstawie danych BDL GUS.

► **Można by się spodziewać, że wzrost liczby wydanych decyzji skoncentruje się w strefach podmiejskich dużych miast. Tymczasem przeprowadzona analiza autokorelacji przestrzennej wskazuje, że wzrost liczby decyzji o WZ nie koncentruje się w konkretnych obszarach.** Nie widać tu związku z bliskością metropolii lub dużych miast. Wzorzec, zilustrowany na mapie, bardziej przypomina serię niezależnych, lokalnych decyzji. W podobnym stopniu zjawisko objęto gminy rozwojowe i wyludniające się, co każe ostrożnie

podchodzić do tłumaczenia go popytem mieszkaniowym. Trudno zakładać, że tam, skąd ludzie częściej wyjeżdżają niż się budują, działały te same przesłanki gospodarcze co w gminach podmiejskich. Nie da się jednak wykluczyć, że w obu typach gmin ustawowy termin jedynie przyspieszył złożenie wniosków, które zostałyby złożone tak czy inaczej. Pomimo tego zastrzeżenia, jednakowy dla wszystkich gmin termin ustawowy pozostaje najprostszym wyjaśnieniem tego, dlaczego skok objął gminy o tak różnej sytuacji demograficznej.

(Agata Mróz)

## Polska produkuje głównie podstawowe komponenty do centrów danych

### 655

wynosi liczba produktów zidentyfikowanych jako kluczowe do budowy centrum danych

► **Budowa centrum przetwarzania danych wymaga zakupu i instalacji kilkuset produktów, z których aż 655 określanych jest jako kluczowe.** Wraz ze wzrostem znaczenia i wykorzystania sztucznej inteligencji, produkty te zajmują coraz bardziej znaczącą pozycję w handlu międzynarodowym. Jednocześnie dostęp do nich i możliwości produkcji krajowej mogą stanowić o nowej grupie zależności handlowych i prowadzić do problemów podobnych do już zidentyfikowanych w obszarze półprzewodników.

### 72,6 proc.

wyniósł wzrost wartości importu sprzętu do budowy centrów danych w USA w 2025 r. w porównaniu z 2023 r.

► **Wzrost globalnego handlu sprzętem do centrów danych odpowiada niemal za połowę całego wzrostu obrotów towarowych na świecie, a w samych Stanach Zjednoczonych wartość importu tego typu produktów wzrosła w 2025 r. o 72,6 proc. w porównaniu z 2023 r. (przy wzroście wartości całego importu o 11 proc.).** Odpowiadają one niemal za 1/4 całego amerykańskiego importu.

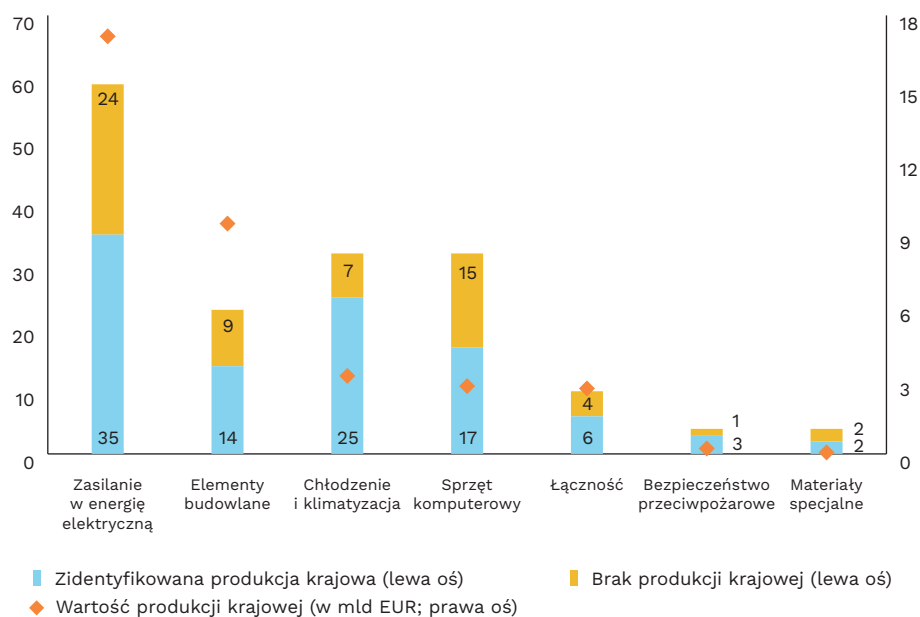
### w 102

grupach produktowych (ze 164) wytwarzanie produktów niezbędnych do budowy centrum danych jest zlokalizowane w Polsce

► **Wraz z rosnącą presją na rozwój centrów danych w innych krajach, w tym w Polsce, rośnie znaczenie rozpoznania zależności handlowych i krajowych możliwości produkcyjnych.** Ograniczeniem jest tu dostępność danych – dane handlowe są znacznie bardziej szczegółowe niż dane dotyczące produkcji krajowej, stąd precyzyjne określenie skali krajowej produkcji sprzętu niezbędnego do budowy centrum danych nie jest łatwe. Dane o produkcji krajowej, publikowane przez Eurostat, pozwalają na zidentyfikowanie 164 grup produktowych, do których należą wszystkie produkty niezbędne do stworzenia centrum danych. **Spośród nich, produkcja krajowa w Polsce zidentyfikowana została w 102 grupach, a brak takiej produkcji w 62 grupach produktowych.** Z kolei produkcja europejska (przynajmniej w jednym państwie UE) została zidentyfikowana we wszystkich grupach produktowych, poza dwiema.

► **Biorąc pod uwagę wartość produkcji w Polsce, warto zwrócić uwagę na stosunkowo wysoki udział produktów zaklasyfikowanych do grupy zasilanie elektryczne oraz elementy budowlane.** Z kolei wartość produkcji sprzętu komputerowego jest niska – jest to równocześnie grupa produktów o najwyższym zaawansowaniu technologicznym i największej generowanej wartości. Produkty składające się na centrum danych mogą być podzielone na kategorie: sprzęt komputerowy, zasilanie, łączność, chłodzenie i klimatyzacja czy elementy budowlane. Według autorów listy produktów potrzebnych do rozwoju bazy danych, największa część z nich dotyczy produktów związanych z zasilaniem elektrycznym (35 proc. wszystkich produktów), jednak wartościowo dominują te związane ze sprzętem komputerowym.

**Wykres 2. Wśród sprzętu do budowy centrów danych najwyższa wartość produkcji krajowej jest w zasilaniu w energię elektryczną i elementach budowlanych, znaczne mniejsza w sprzęcie komputerowym**



Dane: liczba grup produktowych, w których występuje produkcja w Polsce w podziale na rodzaje sprzętu do budowy centrów danych oraz wartość produkcji krajowej w 2025 r. (w mld EUR).

Źródło: opracowanie własne na bazie danych Eurostatu oraz [Waugh \(2026\)](#).

► **Pełna analiza zależności krajowych w obszarze budowy centrów danych wymaga połączenia danych o produkcji krajowej oraz o imporcie towarów, jednak ze wstępnej analizy wynika, że wraz z rozbudową centrów danych w Polsce znaczna część komponentów będzie musiała pochodzić z importu.** Istotnym ograniczeniem jest tu również sposób raportowania danych o produkcji oraz możliwość powiązania danych handlowych z danymi o produkcji. Powyższe dane opierają się na stosunkowo szerokich grupach produktowych, co może oznaczać, że przedstawione wartości produkcji przeszacowują wartość produktów wykorzystywanych przy centrach danych (wliczany jest szerszy zakres produktów). Stanowią jednak pierwszy krok do określenia wpływu gospodarczego dalszego rozwoju centrów danych w Polsce.

(Michał Potasiński, Ignacy Świącicki)

## Przekazy pieniężne odzwierciedlają zmieniający się profil ukraińskiej emigracji

► **Ukraina od lat należała do największych odbiorców przekazów pieniężnych<sup>1</sup> w Europie, jednak od końca 2021 r. ich napływ do kraju maleje.** W 2025 r. wyniosły one blisko 7,9 mld USD, czyli o 16,3 proc. mniej r/r. Spadek napędzały wynagrodzenia netto pracowników krótkookresowych, m.in. sezonowych i przygranicznych, które zmniejszyły się r/r o 21,5 proc.

<sup>1</sup> Przekazy pieniężne stanowią dochód gospodarstw domowych uzyskiwany z zagranicy, powstający głównie w wyniku czasowej lub trwałej migracji osób za granicę.

## 7,9 mld USD

wyniosły w 2025 r. przekazy  
pieniężne ukraińskich migrantów  
z całego świata do Ukrainy

## 21,5 proc.

wyniósł w 2025 r. spadek r/r  
wynagrodzeń netto ukraińskich  
migrantów krótkookresowych

## 29 proc.

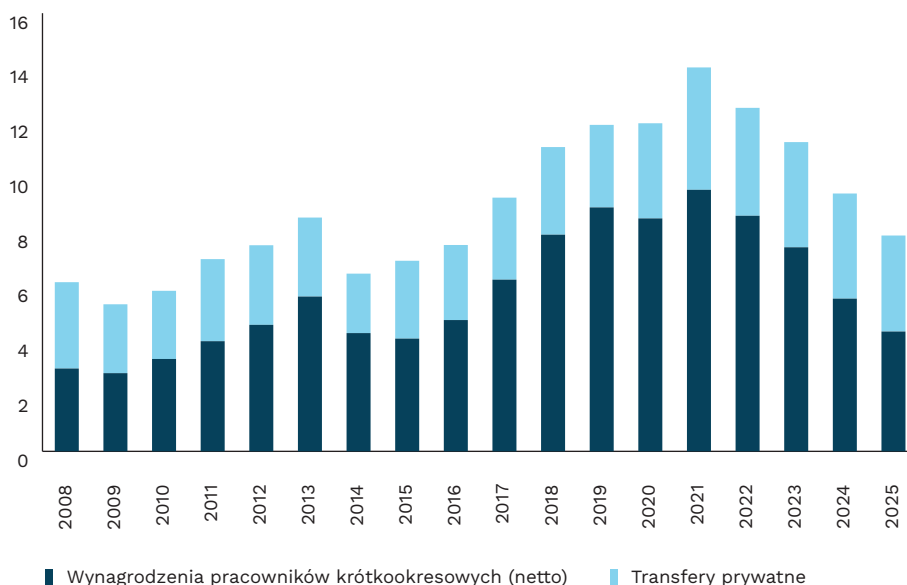
stanowił w 2025 r. udział Polski  
w łącznych przekazach do Ukrainy

Transfery prywatne, obejmujące przekazy migrantów przebywających za granicą dłużej niż rok oraz inne przekazy osób fizycznych, wykazały się większą odpornością: zmniejszyły się r/r o 8,7 proc., a wstępne dane za I połowę 2026 r. wskazują na ich wzrost r/r o 13,3 proc.

► **Zmiany w poziomie i strukturze przekazów wskazują na transformację profilu ukraińskiej emigracji.** Wojna sprzyja łączeniu rodzin i trwałemu osiedlaniu się Ukraińców za granicą, co naturalnie ogranicza krąg odbiorców przekazów w kraju, a przejście z pracy czasowej na stały pobyt ułatwiła liberalizacja dostępu do rynku pracy w UE. W 2022 r. ochrona czasowa zniosła obowiązek uzyskiwania zezwoleń, z których korzystali wcześniej pracownicy sezonowi. W rezultacie maleje znaczenie migracji sezonowej i przygranicznej: w 2025 r. migracja krótkoterminowa odpowiadała za 55,5 proc. wszystkich przekazów wobec ponad 68 proc. w 2021 r. Istotne znaczenie ma też sposób pomiaru: po przekroczeniu rocznego progu pobytu w statystyce przekazów wynagrodzenie netto migranta zastępuje kwota faktycznie przestana do kraju.

► **Zmianie uległa także struktura demograficzna migrantów.** Po 2022 r. mniejszą rolę odgrywają pracujący za granicą mężczyźni, których wyjazdy ograniczyły restrykcje dla osób w wieku poborowym, a wzrosło znaczenie kobiet z dziećmi, o zwykle trudniejszej sytuacji ekonomicznej w krajach goszczących. Odpowiada temu struktura transferów prywatnych: mimo załamania dochodów pracowników krótkookresowych pozostałe transfery bieżące przesyłane przez osoby fizyczne utrzymują się od 2023 r. na poziomie ok. 2 mld USD rocznie. Zmienia się przy tym również forma wsparcia – część zaangażowania diaspory przenosi się z przekazów na pomoc humanitarną, zaś same możliwości finansowe nadawców są ograniczane przez presję ekonomiczną w krajach goszczących.

**Wykres 3. Spadek wartości przekazów pieniężnych do Ukrainy koncentruje się w wynagrodzeniach pracowników krótkookresowych**



Dane: przekazy pieniężne do Ukrainy według kategorii w latach 2008-2025 w cenach bieżących (w mld USD).  
Uwaga: wynagrodzenia netto obejmują dochody osób pracujących za granicą krócej niż rok, m.in. pracowników sezonowych i przygranicznych, po odjęciu podatków, składek i wydatków w kraju pobytu. Transfery prywatne obejmują przekazy migrantów przebywających za granicą dłużej niż rok oraz inne przekazy osób fizycznych.

Źródło: opracowanie własne PIE na podstawie danych [Narodowego Banku Ukrainy](#).

► **Postępuje dywersyfikacja geograficzna diaspory.** Polska pozostaje największym źródłem ukraińskich przekazów, choć między 2021 r. a 2025 r. jej udział spadł z 33,1 proc. do 29 proc., przy rosnącej roli Stanów Zjednoczonych, Wielkiej Brytanii i Czech, które w 2025 r. odpowiadały kolejno za 14,1 proc., 9,1 proc. i 8 proc. łącznej puli. Wraz z utrwalaniem się pobytu migrantów maleje rola bliskości geograficznej, a rośnie znaczenie warunków życia i zarobków w kraju docelowym. Spójny z tym jest również obserwowany spadek roli nieformalnych kanałów transferu, czyli przewozu pieniędzy i dóbr przez granicę – sposobu typowego dla krótkookresowej migracji wahadłowej.

► **Wpływ tych przemian na stabilność walutową Ukrainy pozostaje jednak niewielki** – jej fundamentem jest dziś pomoc finansowa państw zachodnich, a rezerwy międzynarodowe Narodowego Banku Ukrainy mają, według prognoz, zbliżyć się do 70 mld USD do końca 2026 r. Znaczenie przekazów leży gdzie indziej: finansują one konsumpcję gospodarstw domowych i łagodzą krótkookresowe wahania dochodu, więc ich ubytek może uderzać w konsumpcję tam, gdzie stanowiły jej istotną część. Wraz z wydłużaniem się pobytu przekazy zwykle tracą na znaczeniu, bo dochód i wydatki migranta koncentrują się w kraju przyjmującym. Malejące przekazy mogą więc świadczyć nie tylko o sytuacji dochodowej, ale i o słabnących więziach z krajem – osoby wysyłające pieniądze do Ukrainy są niemal półtora raza bardziej skłonne do powrotu niż pozostałe.

(Hubert Pliszka)

## W większości krajów UE dyrektywa o przejrzystości wynagrodzeń zostanie wdrożona z opóźnieniem

### 5

krajów członkowskich UE wdrożyło założenia dyrektywy o przejrzystości wynagrodzeń do swojego prawa krajowego

► **W czerwcu br. minął termin transpozycji dyrektywy o przejrzystości wynagrodzeń do prawa krajowego.** Jej głównym celem jest ograniczenie luki płacowej poprzez zwiększenie przejrzystości płac i zasad ich ustalania w miejscach pracy.

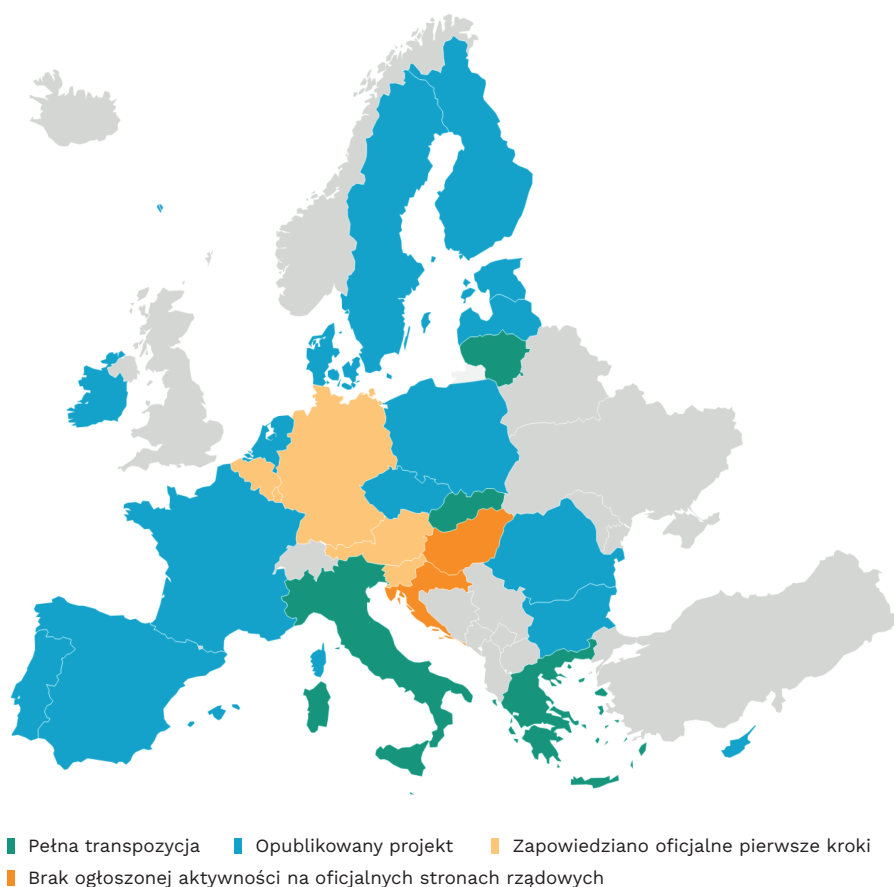
► **Tylko 5 państw członkowskich UE zakończyło dotychczas proces transpozycji dyrektywy.** We Włoszech i na Słowacji przepisy weszły już w życie. Na Litwie funkcjonuje większość rozwiązań. Wyjątek stanowią te regulacje, które dotyczą systemu wynagrodzeń i raportowania – zaczną obowiązywać na przełomie grudnia i stycznia. Z kolei w Grecji wszystkie przepisy wejdą w życie od 1 listopada br.

► **W Polsce funkcjonują już niektóre rozwiązania wynikające z dyrektywy, ale prace nad transpozycją najważniejszych przepisów nadal trwają.** W grudniu 2025 r. przyjęto nowelizację Kodeksu pracy, która wprowadziła obowiązek informowania kandydatów o proponowanym wynagrodzeniu przed zawarciem umowy o pracę, zakaz pytania kandydatów o obecne lub wcześniejsze wynagrodzenie, zakaz stosowania klauzul poufności w umowach oraz obowiązek stosowania neutralnych płciowo ogłoszeń o pracę i nazw stanowisk. Najnowszy projekt ustawy implementującej pozostałe założenia – wartościowanie stanowisk pracy, prawo do informacji o płacach współpracowników (porównawczo) oraz raportowanie luki płacowej – został opublikowany w kwietniu 2026 r.

► **W większości krajów, podobnie jak w Polsce, opublikowano już projekty aktów prawnych dotyczących wdrożenia dyrektywy.** W innych, nawet jeśli nie opublikowano jeszcze oficjalnego projektu legislacyjnego, prowadzone są prace przygotowawcze lub konsultacje dotyczące sposobu jej wdrożenia. W Niemczech przygotowywana jest nowelizacja

istniejącej ustawy o przejrzystości wynagrodzeń, jednak projekt nie został dotychczas opublikowany. W Słowenii powołano grupę roboczą odpowiedzialną za przygotowanie projektu. Z kolei w Austrii projekt został skierowany do wewnętrznych uzgodnień politycznych, a jego dalsze procedowanie jest przedmiotem dyskusji pomiędzy partiami rządzącymi i partnerami społecznymi. Dotychczas żadnych oficjalnych kroków nie podjęto tylko w Chorwacji i na Węgrzech. Opóźnienia w transpozycji dyrektywy wynikają w dużej mierze z przedłużających się konsultacji i uzgodnień. Wątpliwości dotyczą m.in. dodatkowych obciążeń administracyjnych dla pracodawców oraz ochrony danych osobowych.

**Mapa 2. Większość państw UE nadal pracuje nad transpozycją dyrektywy o przejrzystości wynagrodzeń**



Dane: kraje Unii Europejskiej w zależności od etapu wdrażania dyrektywy o przejrzystości wynagrodzeń.

Źródło: opracowanie własne PIE na podstawie analiz [Trusaic](#).

► **W wielu państwach funkcjonują już przepisy dotyczące przejrzystości wynagrodzeń, które wymagają jedynie dostosowania do wymogów unijnej dyrektywy.** Dotyczy to przede wszystkim obowiązków związanych z raportowaniem luki płacowej przez pracodawców. Do krajów, w których obowiązywały już takie wymogi sprawozdawcze, należą m.in.: Austria, Belgia, Dania, Finlandia, Francja, Irlandia, Włochy, Litwa, Portugalia, Hiszpania, Szwecja. Z kolei w Niemczech ustawa o przejrzystości wynagrodzeń, która weszła w życie w 2017 r., przewiduje już prawo do informacji o poziomie płac współpracowników na podobnych stanowiskach.

► **Wdrożenie dyrektywy może przynieść pozytywne skutki na rynku pracy.** Z zagranicznych doświadczeń wynika, że kompleksowe mechanizmy przewidziane w dyrektywie, łączące obowiązek informowania z narzędziami egzekwowania przejrzystości wynagrodzeń, mają szansę ograniczyć lukę płacową, co wskazywaliśmy w naszym raporcie. Z kolei nasze najnowsze badanie eksperymentalne obrazuje, że ujawnienie nierówności płacowych może zwiększać skłonność gorzej wynagradzanych pracowników do negocjacji płacowych, a tym samym przyczyniać się do niwelowania nieuzasadnionych różnic w wynagrodzeniach – nie tylko tych związanych z płcią.

(Iga Rozbicka)

## Polscy eksporterzy nie wykorzystują internetu jako narzędzia promocji i zwiększania sprzedaży

**51 proc.**

eksporterów wprowadziło  
innowacje w latach 2023-2025

**35 proc.**

firm eksportowych  
wykorzystywało robotyzację  
w 2025 r.

**22 proc.**

eksporterów prowadziło stronę  
internetową w obcym języku  
w 2025 r.

► **Innowacyjność firm eksportujących jest wyższa niż ogółu przedsiębiorstw w Polsce.**

Wśród badanych przez PIE eksporterów aż 51 proc. zadeklarowało, że w latach 2023-2025 wprowadziło innowacje<sup>2</sup>, czyli znacząco więcej niż 36,5 proc. firm wskazujących taką działalność w badaniach GUS. Z kolei z poprzednich badań PIE<sup>3</sup> wynika, że w 2025 r. udział firm inwestujących w B+R wyniósł 14,3 proc. ogółu badanych firm. Natomiast wśród eksporterów udział firm inwestujących w ten obszar był dwukrotnie wyższy i wyniósł 28 proc. Innowacyjne firmy eksportowe to na ogół firmy duże z sektorów wysokiej techniki. Widoczna jest też zależność między innowacyjnością a przyjętym modelem biznesowym firmy – bardziej innowacyjne są firmy kierujące swoją ofertę do przedsiębiorstw (B2B) niż skierowane do klientów indywidualnych (B2C). Ponadto, firmy innowacyjne częściej konkurują pozacenowo.

► **Co trzecia firma eksportująca towary w swojej działalności wdrożyła lub wdraża robotyzację (35 proc. firm).**

Udział wśród eksporterów pozostaje stabilny – w latach 2022-2024 średni udział firm, które wdrożyły lub wdrażały tę technologię wyniósł 34 proc. Wynik jest prawie dwukrotnie wyższy niż w badaniu przeprowadzonym przez PIE w 2025 r. dla ogółu polskich firm, wśród których 18 proc. przedsiębiorstw wdrażało automatyzację i robotyzację. Należy jednak wziąć pod uwagę, że badanie eksporterów PIE posiada znaczącą nadreprezentację dużych firm (48 proc. próby), a wykorzystanie robotyzacji jest istotnie zależne od wielkości firmy – duże podmioty częściej wykorzystują roboty przemysłowe.

► **Z drugiej strony, eksporterzy w mniejszym stopniu wykorzystują internet jako narzędzie sprzedaży lub promocji produktów za granicą niż firmy działające na rynku krajowym.**

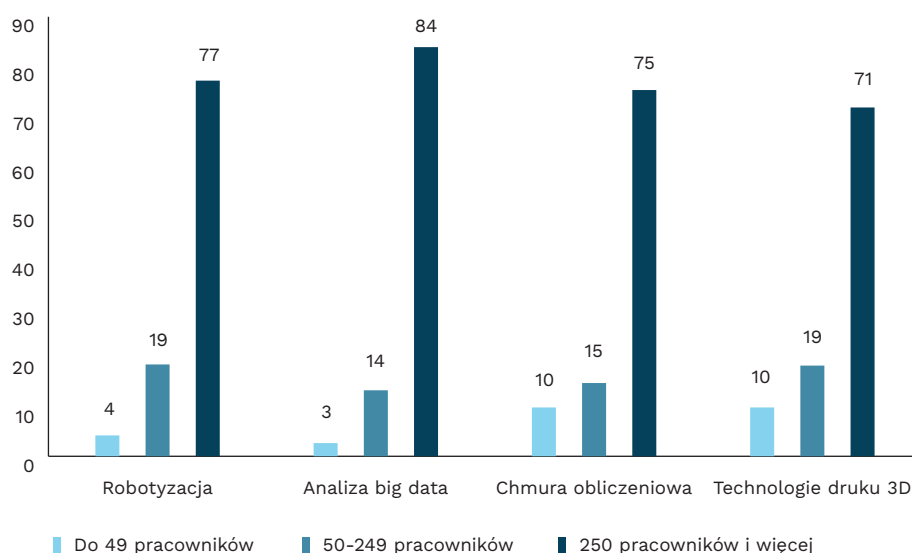
W 2025 r. tylko co trzeci eksporter stosował tego rodzaju wsparcie, najczęściej w formie prowadzenia strony internetowej w obcym języku (22 proc. firm), obecności w mediach społecznościowych (7 proc.) oraz promocji na zagranicznych witrynach internetowych (5 proc.). Dla ogółu firm działających w Polsce obraz jest odmienny. Zgodnie z danymi GUS, w 2025 r. 68 proc. firm posiadało swoją stronę internetową, a 48 proc. w swojej działalności korzystało z mediów społecznościowych.

<sup>2</sup> Zgodnie z wynikami badania ankietowego firm eksportowych PIE przeprowadzonego przez GUS w kwietniu 2026 r. na próbie 342 firm.

<sup>3</sup> Badanie przedsiębiorstw na próbie 1000 firm przeprowadzonych przez PIE w grudniu 2025 r.

► Na inny sposób funkcjonowania firm eksportowych może wpływać fakt, że ok. 80 proc. firm działa w modelu B2B. Sprzedaż za granicę odbywa się w ramach ustalonych powiązań kapitałowych i przynależności do grup, a w mniejszym stopniu z pozyskiwania nowych rynków zbytu, konkretnych kontraktów lub zamówień klientów czy udziału w targach. Z drugiej strony, funkcjonowanie na rynku zagranicznym wymaga od firm stałego zwiększania produktywności i konkurencyjności. Wyjaśnia to wyższy udział firm innowacyjnych i większą otwartość na nowe technologie wśród firm eksportowych.

**Wykres 4. Wśród eksporterów nowe technologie najczęściej wdrażają duże firmy**



Dane: odsetek firm, które wdrożyły w 2025 r. lub nadal wdrażają wybrane nowe technologie według liczby pracowników (w proc.).

Źródło: opracowanie własne PIE na podstawie wyników badania eksporterów.

(Katarzyna Sierocińska)

## Produkcja traci impet po letnim ożywieniu

### 29 proc.

firm produkcyjnych odnotowało we wrześniu spadek liczby nowych zamówień

### 45 proc.

firm produkcyjnych nie ma potrzeby inwestowania

### 78 proc.

producentów narzeka na rosnące koszty pracownicze, a 71 proc. na rosnące ceny energii

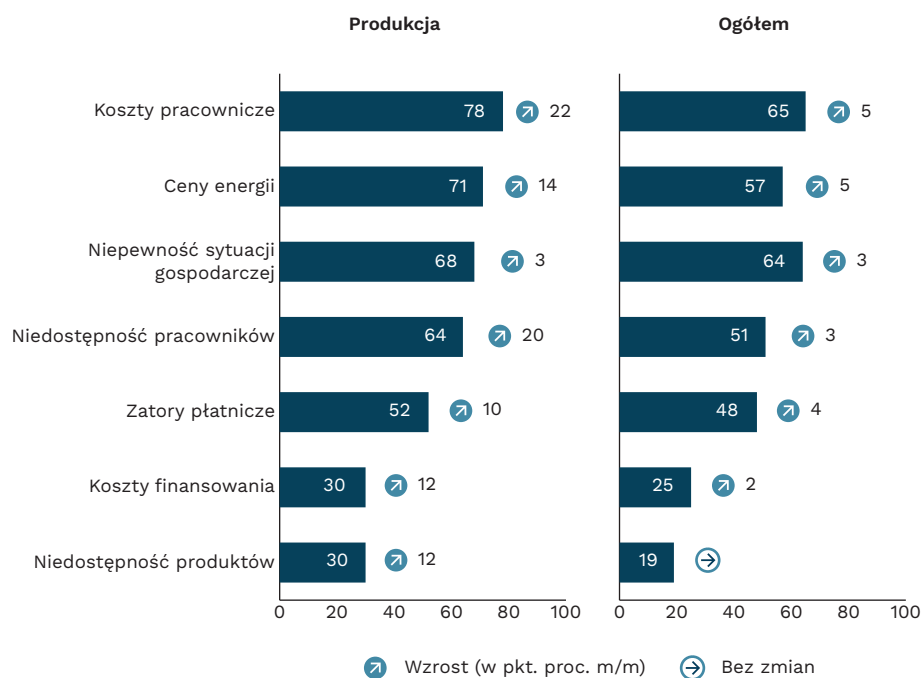
► Jeszcze w sierpniu produkcja była branżą z największą przewagą ocen pozytywnych nad negatywnymi – według Miesięcznego Indeksu Konjunktury (MIK), natomiast we wrześniu odnotowała silny spadek (o 7,7 pkt. m/m i 6,1 pkt. r/r) i znalazła się poniżej poziomu neutralnego (99,7 pkt.). Pogorszenie wpisuje się w szersze osłabienie europejskiego przemysłu widoczne także we wskaźniku PMI dla Polski.

► Za spadkiem nastrojów stoi przede wszystkim słabnący napływ zamówień oraz rosnące niedopasowanie między popytem a potencjałem produkcyjnym firm. We wrześniu wyraźnie więcej producentów odnotowało spadek liczby nowych zamówień (29 proc.) niż ich wzrost (8 proc.). Jednocześnie 17 proc. przedsiębiorstw uznało swoje moce produkcyjne za zbyt duże w stosunku do obecnego portfela zamówień. Spadek wskaźnika może być więc efektem narastania problemu obserwowanego już od kilku miesięcy, który dopiero teraz wyraźnie przełożył się na samoocenę przedsiębiorstw.

► **Słabsze perspektywy sprzedaży ograniczają również aktywność inwestycyjną przedsiębiorstw.** Aż 60 proc. firm nie podejmowało inwestycji w ostatnich trzech miesiącach, a wśród nich aż 45 proc. deklaruje, że nie ma obecnie potrzeby ich realizowania. Jest to lekki wzrost w stosunku do poprzedniego miesiąca, ale firmy produkcyjne również we wcześniejszych miesiącach nie wykazywały intensywnej aktywności inwestycyjnej. Świadczy to o ostrożnym podejściu do rozwoju w warunkach niepewnego popytu.

► **Firmy produkcyjne nadal funkcjonują pod silną presją kosztową.** Najczęściej wskazywaną barierą pozostają koszty pracownicze, które za uciążliwe uznaje 78 proc. firm produkcyjnych. Na drugim miejscu są ceny energii (71 proc.), a na trzecim – niepewność sytuacji gospodarczej (68 proc.). Warto też zwrócić uwagę, że we wrześniu produkcja była branżą, która najczęściej skarżyła się na większość barier działalności. Co więcej, wskazania na wszystkie bariery działalności są w tej branży najwyższe od początku roku. We wrześniu szczególnie wzrosła uciążliwość rosnących kosztów pracowniczych i niedostępności pracowników. Za wrześniowe pogorszenie może więc odpowiadać kumulacja obciążeń kosztowych i problemów kadrowych przy jednoczesnym osłabieniu popytu.

**Wykres 5. Wskazania na uciążliwość większości barier wzrosły w produkcji mocniej niż w innych branżach**



Dane: udział wskazań na uciążliwość poszczególnych barier w firmach produkcyjnych i ogółem we wrześniu 2026 r. i zmiana w stosunku do sierpnia 2026 r.

Źródło: opracowanie własne PIE na podstawie danych MIK.

► **Sektor produkcyjny znalazł się obecnie w fazie zwiększonej ostrożności.** Firmy jednocześnie mierzą się ze słabszym popytem, niewykorzystanymi mocami produkcyjnymi, ograniczoną skłonnością do inwestowania oraz utrzymującą się presją kosztów pracy i energii. Nie są to jeszcze jednoznaczne symptomy kryzysu, ale oznaki wyczerpywania się efektów wcześniejszego ożywienia, które pozwalało produkcji utrzymywać relatywnie dobre wyniki w miesiącach letnich.

► **Na sytuację polskich producentów wpływają również procesy zachodzące w gospodarce europejskiej i światowej.** Europejski przemysł pozostaje pod presją słabego popytu

zagranicznego, wysokich kosztów transformacji energetycznej i rosnącej konkurencji ze strony producentów azjatyckich. Dodatkowo przedsiębiorstwa funkcjonują w warunkach zwiększonych napięć geopolitycznych, zaburzeń w handlu międzynarodowym oraz postępujących zmian technologicznych. W takich warunkach osłabienie zamówień szybciej przekłada się na pogorszenie ocen koniunktury i większą ostrożność inwestycyjną.

(Katarzyna Zybertowicz, Anna Szymańska)

Autorzy: Agata Mróz, Hubert Pliszka, Michał Potasiński, Iga Rozbicka,  
Katarzyna Sierocińska, Anna Szymańska, Ignacy Święcicki, Katarzyna Zybertowicz

## Polski Instytut Ekonomiczny

Polski Instytut Ekonomiczny to publiczny *think tank* ekonomiczny z historią sięgającą 1928 roku. Instytut przygotowuje raporty, analizy i rekomendacje dotyczące kluczowych obszarów gospodarki oraz życia społecznego w Polsce, z uwzględnieniem sytuacji międzynarodowej. Jego obszary badawcze to przede wszystkim makroekonomia, energia, gospodarka światowa, gospodarka cyfrowa, ekonomia behawioralna oraz procesy społeczne.

Przy opracowaniu niniejszego materiału wykorzystano narzędzia sztucznej inteligencji w zakresie m.in. redakcji językowej, uporządkowania materiału, wsparcia analizy, przygotowania kodu programistycznego. Wszystkie treści, analizy i wnioski zostały zweryfikowane oraz zatwierdzone przez autorów.

© Copyright by Polski Instytut Ekonomiczny

Ignacy Świącicki  
Kierownik Zespołu Gospodarki Cyfrowej  
Redaktor merytoryczny „Tygodnika Gospodarczego PIE”  
[ignacy.swiecicki@pie.net.pl](mailto:ignacy.swiecicki@pie.net.pl)

Kontakt  
Ewa Balicka-Sawiak  
Kierownik Zespołu Komunikacji  
Rzecznik Prasowy  
[ewa.balicka@pie.net.pl](mailto:ewa.balicka@pie.net.pl)  
tel. 48 727 427 918